TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Kịp thời tháo gỡ khó khăn về sử dụng mã nước ngoài đối với hàng hóa xuất khẩu

16:54 09/06/2020

Kịp thời tháo gỡ khó khăn về sử dụng mã nước ngoài đối với hàng hóa xuất khẩu là việc làm thiết thực, hỗ trợ doanh nghiệp theo tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ.

Việc quản lý hệ thống mã số mã vạch quốc gia cho sản phẩm, hàng hóa sản xuất trong nước, cung cấp thông tin và truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa, tạo ra sự minh bạch trong sản xuất, chống việc giả tên của doanh nghiệp chủ sở hữu mã số mã vạch, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, bảo vệ uy tín và hình ảnh của sản phẩm, hàng hóa Việt Nam.

Mã số mã vạch (MSMV) ngày nay được ứng dụng rộng rãi trên thế giới. Để thuận tiện trong việc quản lý hàng hóa và đưa sản phẩm vào các hệ thống bán lẻ tại các siêu thị hoặc các hệ thống bán hàng tự động, thì việc sử dụng mã số mã vạch là rất cần thiết. Việc ứng dụng MSMV giúp các doanh nghiệp dễ dàng trong quản lý sản phẩm của mình; Cơ quan nhà nước cũng dễ dàng trong việc quản lý sản phẩm, hàng hóa, cũng như hoạt động sản xuất của doanh nghiệp đó vì trên mã số mã vạch có đầy đủ những thông tin về nhà sản xuất, thông tin về sản phẩm, hàng hoá đó; Phục vụ cho việc tham gia vào hệ thống bán lẻ tại các siêu thị, hoặc các hệ thống bán hàng tự động trong phạm vị cả nước; Phục vụ cho hoạt động xuất khẩu hàng hóa.

Sử dụng MSMV trên sản phẩm, hàng hóa cho phép hạn chế nhầm lẫn trong khâu nhận dạng sản phẩm, tiết kiệm thời gian làm việc nên tính chính xác và hiệu suất làm việc được nâng cao. MSMV được chấp nhận ở mọi điểm trong chuỗi cung ứng quốc tế và trong mỗi quốc gia thành viên sẽ giúp doanh nghiệp đảm bảo các hoạt động cung ứng quốc tế; Tạo thuận lợi cho các doanh nghiệp trong hoạt động quản lý phân phối, biết được xuất xứ, nguồn gốc của mỗi loại sản phẩm; Trong các giao dịch mua bán, sẽ kiểm soát được tên, mẫu mã, quy cách, giá cả xuất xứ, nhập kho hàng không bị nhầm lẫn và nhanh chóng, thuận tiện; Thuận lợi trong trong dịch vụ trao đổi thông tin điện tử, MSMV là ngôn ngữ quốc tế để soạn thảo các gói tin về đơn hàng, vận chuyển, thanh toán,... Đây là điều kiện không thể thiếu và là một thách thức với các bên tham gia vào thương

mại điện tử toàn cầu; Đẩy mạnh thúc đẩy sự phát triển thị trường, mở rộng thị phần, tham gia vào thị trường quốc tế và đẩy mạnh kinh doanh xuất nhập khẩu.

Chính vì vậy, mỗi doanh nghiệp được GS1 cung cấp 1 mã số (GTIN) duy nhất trên toàn cầu để nhận diện một dòng sản phẩm, hàng hóa của doanh nghiệp

của *Ảnh minh họa*

MSMV đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội

Theo xu hướng thế giới, việc ứng dụng các công nghệ hiện đại trong quản lý doanh nghiệp đang là nhu cầu tất yếu. Công nghệ sử dụng MSMV ngày càng khẳng định vị trí và vai trò của mình đối với sự phát triển doanh nghiệp trong bối cảnh nền kinh tế đất nước mở cửa hội nhập với kinh tế thế giới ngày càng sâu rộng.

Việc quy định quản lý nhà nước về MSMV và việc sử dụng MSMV nước ngoài đã được quy định từ gần 20 năm trước theo Quyết định số 45/2002/QĐ-TTg ngày 27/3/2002 của Thủ tướng Chính phủ quy định nội dung quản lý nhà nước về MSMV và cơ quan quản lý nhà nước về MSMV và các VBQPPL hướng dẫn của Bộ Khoa học và Công nghệ (Quyết định số 15/2006/QĐ-BKHCN ngày 23/8/2006 và Thông tư số 16/2011/TT-BKHCN ngày 30/6/ 2011 của Bộ KH&CN về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quyết định số 15/2006/QĐ-BKHCN) và được thực hiện trước khi Nghị định số 74/2018/NĐ-CP ngày 15/5/2018 được ban hành.

Theo thông lệ quốc tế, khi đăng ký với GS1 (Tổ chức MSMV toàn cầu), một doanh nghiệp sẽ được cấp một hoặc một số tiền tố doanh nghiệp (GCP) và từ đó cho phép tạo ra các mã định danh dòng sản phẩm (GTIN), đơn nhất trên toàn cầu. Do đó, các doanh nghiệp khác muốn sử dụng mã nước ngoài đã được đăng ký của doanh nghiệp chủ sở hữu mã thì phải được ủy quyền của doanh nghiệp này. Điều này tạo sự minh bạch, góp phần chống gian lận trong quá trình thương mại quốc tế.

Việc quản lý hệ thống MSMV quốc gia cho sản phẩm, hàng hóa sản xuất trong nước, cung cấp thông tin và truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa, tạo ra sự minh bạch trong sản xuất, chống việc giả tên của doanh nghiệp chủ sở hữu MSMV, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, bảo vệ uy tín và hình ảnh của sản phẩm, hàng hóa Việt Nam.

MSMV đóng góp phát triển kinh tế xã hội thông qua các nội dung sau:

Cung cấp thông tin quản lý sản phẩm chính xác: MSMV cho phép nhận dạng chính xác sản phẩm và dịch vụ, thay thế việc nhập và truy cập dữ liệu thủ công, đảm bảo thông tin dữ liệu chính xác.

Thống kê dữ liệu nhanh: MSMV giúp thu thập và cung cấp thông tin nhanh, giúp cho doanh nghiệp kịp thời có những quyết định đúng đắn trong hoạt động sản xuất kinh doanh.

Nâng cao sự hài lòng của khách hàng: MSMV giúp đáp ứng khách hàng về mặt thời gian, số lượng hàng, chủng loại, thanh toán nhanh và chính xác.

Nâng cao hiệu suất làm việc: MSMV giúp việc nhận diện hàng hoá tự động, giúp giảm nhân công, giảm thời gian xử lý dẫn đến nâng cao hiệu suất công việc.

Phát triển thương mại điện tử: MSMV là ngôn ngữ quốc tế để soạn thảo các gói tin về đơn hàng, vận chuyển, thanh toán, nghiên cứu thị trường, đối tác, khiếu nại khách hàng.

MSMV giúp thúc đẩy thương mại và hội nhập quốc tế thông qua việc: Tạo thuận lợi cho doanh nghiệp tham gia thương mại điện tử toàn cầu; giúp truy xuất nguồn gốc sản phẩm thuận lợi, cung cấp dữ liệu sản phẩm cho đối tác thương mại; tích hợp với dữ liệu hải quan và cơ quan thuế nhằm tạo thuận lợi cho khai báo, thông quan, tính thuế; hỗ trợ kiểm soát luồng hàng xuất nhập khẩu.

Hiện nay, các nước đang tăng cường kiểm tra nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa nhờ MSMV. Trong bối cảnh căng thẳng thương mại gia tăng giữa các quốc gia, gian lận xuất xứ đã ảnh hưởng lớn đến việc sản xuất của các doanh nghiệp

chân chính, uy tín của các sản phẩm và môi trường kinh doanh từng quốc gia. Để chắc chắn rằng không có chỗ cho gian lận xuất xứ, vì có thể biến một nước nào đó thành điểm trung chuyển hàng xuất khẩu giả sang nước thứ ba, một số nước đã áp dụng các biện pháp trấn áp hàng giả và gian lận xuất xứ để đảm bảo uy tín của sản phẩm hàng hóa của quốc gia mình.

Cũng như nhiều quốc gia, ở Việt Nam, thực hiện các biện pháp kiểm tra, giám sát, hải quan chủ động phát hiện, ngăn chặn, xử lý các hành vi gian lận, làm giả xuất xứ, dán nhãn hàng hóa, xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, trung chuyển hàng hóa trái phép. Việc xác minh sử dụng mã nước ngoài, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra đối với việc ghi nhãn hàng hóa lưu thông để kịp thời phát hiện các hành vi ghi nhãn hàng gian lận, làm giả sản phẩm tại Việt Nam, tăng cường năng lực cạnh tranh của sản phẩm Việt Nam trên thị trường quốc tế và đồng thời minh bạch hóa nguồn gốc của các sản phẩm trên thị trường, tăng uy tín đối với khách hàng.

KH&CN hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp

Để hỗ trợ doanh nghiệp theo tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Hội nghị Thủ tướng với doanh nghiệp tháng 5/2020, đặc biệt trong bối cảnh doanh nghiệp chịu nhiều tác động do đại dịch Covid-19, Bộ KH&CN đã chủ động triển khai hàng loạt các hoạt động để hỗ trợ doanh nghiệp xử lý vướng mắc:

Thứ nhất, giảm thời gian giải quyết thủ tục hành chính xác nhận sử dụng mã nước ngoài trong thời gian 1 ngày làm việc (theo quy định tại Nghị định số 74/2018/NĐ-CP, nếu hồ sơ không đầy đủ thì trong thời hạn 5 ngày làm việc thông báo yêu cầu bổ sung hồ sơ; trường hợp hồ sơ đầy đủ và đã nộp phí theo quy định thì thời hạn giải quyết là 20 ngày làm việc). Đồng thời xem xét, đẩy nhanh việc giải quyết thủ tục hành chính này trên dịch vụ công trực tuyến mức độ 4 và nghiên cứu tích hợp với Cổng thông tin một cửa quốc gia để đáp ứng yêu cầu của Chính phủ về triển khai xây dựng Chính phủ điện tử tại Nghị quyết 17/NQ-CP ngày 07/3/2019.

Thứ hai, yêu cầu một số Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tỉnh, thành phố hỗ trợ doanh nghiệp tại địa phương tiếp nhận hồ sơ đăng ký xác nhận sử dụng mã nước ngoài.

Thứ ba, kiến nghị Bộ Tài chính xem xét, giảm 50% mức phí cấp xác nhận sử dụng mã nước ngoài.

Điều này cũng đã được ông Trương Đình Hòe - Tổng thư ký Hội Chế biến và Xuất khẩu thủy sản Việt Nam ghi nhận và cảm ơn Bộ KH&CN tại Hội nghị trực tuyến

của Chính phủ với doanh nghiệp nhằm tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy sản xuất, kinh doanh, tái khởi động nền kinh tế ứng phó với dịch Covid-19 tổ chức vào sáng ngày 9/5/2020.

Hiện nay, liên quan đến kiến nghị giảm 50% phí cấp xác nhận sử dụng mã nước ngoài đã được Bộ Tài chính ban hành Thông tư số 45/2020/TT-BTC ngày 26/5/2020 (có hiệu lực thi hành kể từ ngày 26/5/2020 đến hết ngày 31/12/2020), trong đó quy định kể từ ngày 26/5/2020, phí đăng ký (xác nhận) sử dụng mã số mã vạch nước ngoài sẽ nộp phí bằng 50% mức thu phí quy định tại Thông tư số 232/2016/TT-BTC ngày 11/11/2016 của Bộ Tài chính.

Bên cạnh đó, Bộ KH&CN cũng đã làm việc với các bộ, ngành có liên quan như Tổng cục Hải quan (Bộ Tài chính), Bộ Công Thương, Bộ Tư pháp, Văn phòng Chính phủ, Tổ tư vấn về phát triển bền vững và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia... để bàn các giải pháp tháo gỡ khó khăn, vướng mắc liên quan đến thủ tục xác nhận sử dụng mã nước ngoài hoặc ủy quyền sử dụng mã số, mã vạch nước ngoài theo Nghị định 74/2018/NĐ-CP. Theo đó, các bộ cho rằng, việc sử dụng mã số, mã vạch của các đối tác nước ngoài góp phần giúp hàng hóa của Việt Nam xuất khẩu thuận lợi hơn. Bên cạnh đó, cũng có một số trường hợp doanh nghiệp cố tình sử dụng những mã số, mã vạch nước ngoài mà không được ủy quyền, thậm chí đã có phản ánh từ những tổ chức, doanh nghiệp nước ngoài, dẫn đến nguy cơ hàng hóa xuất khẩu của Việt Nam gặp khó khăn tại các thị trường quốc tế. Tuy nhiên, qua phản ánh thực tế của doanh nghiệp, các đơn vị quản lý chuyên ngành cũng nhìn nhận trong quá trình triển khai thực tế, việc hướng dẫn sử dụng mã nước ngoài cho các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp xuất khẩu hàng hóa cần được thể hiện rõ hơn, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp, nhất là trong thời kỳ giúp doanh nghiệp vượt qua khó khăn trong bối cảnh đại dịch Covid-19. Các Bộ cũng đã thống nhất, Bộ KH&CN sẽ có văn bản gửi Bộ Tài chính, trong đó hướng dẫn cụ thể về các hình thức uỷ quyền cho phép sử dụng mã nước ngoài, việc tăng cường thực hiện hậu kiểm đối với doanh nghiệp sử dụng mã nước ngoài.

Ngày 25/5/2020, Bộ KH&CN đã có công văn số 1493/BKHCN-TĐC gửi Bộ Tài chính hướng dẫn rõ về bằng chứng cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài cấp hoặc chủ sở hữu mã nước ngoài ủy quyền sử dụng, bao gồm một trong các hình thức, gồm: Văn bản ủy quyền, thư ủy quyền hoặc hợp đồng gia công hoặc thư điện tử ủy quyền hoặc các hình thức ủy quyền khác được quốc tế công nhận, có ký tên và đóng dấu xác nhận của doanh nghiệp xuất khẩu và doanh nghiệp chịu trách nhiệm trước pháp luật đối với các tài liệu cung cấp, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp xuất khẩu (làm rõ quy định tại Khoản 2 Điều 19b Nghị định số 132/2008/NĐ-CP (được bổ sung tại khoản 9 Điều 1 Nghị định số 74/2018/NĐ-

CP).

Đồng thời, Bộ KH&CN cũng đề nghị Bộ Tài chính chỉ đạo Tổng cục Hải quan thông báo cho Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường chất lượng những trường hợp doanh nghiệp xuất khẩu chưa có văn bản xác nhận hoặc uỷ quyền sử dụng mã nước ngoài để theo dõi, tổ chức thực hiện hậu kiểm. Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường chất lượng sẽ phối hợp với Tổng cục Hải quan và các cơ quan có liên quan tăng cường công tác hậu kiểm đối với việc sử dụng mã nước ngoài của doanh nghiệp xuất khẩu.

Đây chính là nội dung Bộ KH&CN đã triển khai mạnh mẽ nhằm hỗ trợ cho các doanh nghiệp xuất khẩu Việt Nam nâng cao hơn ý thức trách nhiệm đối với việc sử dụng mã nước ngoài của mình, tự chịu trách nhiệm trước pháp luật của Việt Nam và quốc tế cũng như vẫn đảm bảo được hình ảnh và uy tín của sản phẩm, hàng hóa của Việt Nam, giảm thiểu các tác động bất lợi của quốc tế có thể gây ra đối với các sản phẩm, hàng hóa của Việt Nam.

Minh Anh